

Møtedato: 27.11.2023
Arkivnr.: 2023/24

Saksbeh/tlf:
Geir M. Jensen og Lena E. Nielsen

Sted/Dato:
Sandnessjøen/ 20.11.2023

Styresak 96-2023 Virksomhetsrapport pr. oktober 2023

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF registrerer at den negative resultatutviklingen fortsetter og at tiltakene for å omstille driften ikke gir planlagt effekt.
2. Styret i Helgelandssykehuset HF ber administrerende direktør om særlig redegjørelse av bemanningsforbruk i medisinsk klinikk og kirurgisk klinikk i styremøte i desember.
3. Styret i Helgelandssykehuset HF registrerer at utviklingen med økte ventetider og mange fristbrudd i hovedsak har en positiv utvikling. Styret forventer at handlingsplan for ventetid og fristbrudd følges opp.
4. Styret i Helgelandssykehuset HF tar orienteringen om at ytterligere strukturelle tiltak ikke er riktig å prioritere pr nå, til etterretning.
5. Styret i Helgelandssykehuset HF tar virksomhetsrapport for oktober 2023 til etterretning.

Saksfremlegg

En samlet status for Helgelandssykehuset pr oktober 2023 er belyst gjennom virksomhetsrapporten.

Administrerende direktør oppsummerer her de viktigste områdene:

Økonomi og prognose

Det økonomiske resultatet for oktober er negativt med 17,7 mill.kr, noe som er betydelig dårligere enn forrige måned. Dette gir et avvik mot resultatkravet hittil i år på 111,4 mill.kr. Det dårlige økonomiske resultatet i oktober måned er påvirket av effektivering av lønnsoppgjøret, renovering av sykehuset i Sandnessjøen og noe skyldes økte kostnader i forbindelse med handlingsplanen for fristbrudd og ventetid.

Foretaket er også påvirket av flere samtidig pågående omstrukturings- og omstillingsprosesser, både eget utviklingsprogram 9-10-11, og Helse Nords prosess for endring og omstilling. Både ansatte og ledere er på ulikt vis involvert i, og påvirket av prosessene.

Vi forventer fortsatt negativt resultat fremover med høye kostnader på vedlikehold bygg, innen innleie og variable lønnskostnader. Tiltak for å redusere ventetid og fristbrudd medfører noe økte kostnader, men vil over tid gi besparelser på gjestepasienter og pasientreiser. Det er et overordnet mål å gi Helgelands pasienten et tilbud i regionen. Vi forventer noe økte vedlikeholdskostnader i forbindelse med utviklingsprosjekt 9-10-11 resten av året.

På bakgrunn av stort negativt resultat i oktober, endres prognosen og settes til et resultat på minus 98 mill.kr, noe som gir et avvik mot overskuddskravet på 140 mill.kr

En beskrivelse av situasjonen fra hver klinikk følger nedenfor:

Omstillingsevne og virksomhetsstyring

Helgelandssykehuset lykkes ikke med tiltakseffekt og tiltakseffekten i oktober er særlig lav. I oppfølgingsmøte med Helse Nord RHF 27. oktober oppsummerte begge parter at vi ikke er tilfreds med gjennomføringskraften i tiltaksarbeidet og at det er behov for en tydeligere underliggende konkret plan med ansvarsfordeling og milepæler for når effektene kommer.

I september vedtok styret en revidert tiltaksplan (sak 76-2023). Klinikkene har igangsatt planen og tiltakseffekter, særlig innen ventelister og fristbrudd viser en forsiktig optimisme. Det er særlig medisinsk klinikk, kirurgisk klinikk og akuttmedisinsk klinikk som har utfordringer med effekt av tiltakene. Det er en svært alvorlig situasjon, og den bedres ikke i oktober når både effekten av lønnsoppgjøret er høyere enn budsjettet og prisøkningen på innkjøp av medikamenter utover det som er kompensert fortsetter. I dette saksfremlegget har klinikksjefene redegjort for hva som er årsaker til overforbruket. Det er en forsiktig optimisme i foretaket hva gjelder rekruttering til vakante stillinger.

Administrerende direktør har som mål, å innføre en mer systematisk virksomhetsstyring i foretaket, med det mål å sørge for å komme i forkant av negative utviklingsfaktorer der det er mulig. Tiltakene som er besluttet følges systematisk opp og klinikkene skal be om bistand fra staber der det er behov for å sikre en bedre tiltakseffekt.

Omstillingsutfordringen beskrevet i styresak 76-2023 viser at foretaket pr i dag har en tiltaksplan på kr 102 mill.kr. Prognosen ut 2023 er etter oktober på 140 mill.kr, en differanse på 38 mill.kr.

	Beskrivelse av tiltak	Tiltakseffekt
Foretaket	Økonomisk utfordring pr. August 2023	120 000 000
Klinikkene	Nye tiltak i egne klinikker, staber og fellestiltak	36 950 300
Felles	OU-Utviklingsprogram 9,10,11 (15 mill. 2024)	45 000 000
Klinikkene	Overhengseffekt og videreføring av tiltaksplan 2023	20 000 000
Totalt		101 950 300
Foretaket	Uløst omstillingsutfordring 2024	48 049 700
Foretaket	Uløst omstillingsutfordring 2025	18 049 700

I styresak 76-2023 «Oppdatert tiltaksplan» som ble vedtatt i september bad Administrerende direktør om styrets godkjenning til å gå i gang med omstillingsarbeid etter tre retninger:

1. Beredskap og vakt i somatikk,
2. Realisere ambulanseplan fra 2016,
3. Vurdere endring døgntilbud psykisk helse og rus

som klinikkens bidrag i tiltaksplan 2024. Styret bad om en nærmere vurdering av mulige strukturelle tiltak i styremøtet i oktober.

I styremøtet i oktober under behandlingen av sak 86-2023 «Virksomhetsrapport 9-23» fikk styret en muntlig orientering om mulige nye tiltak. Styret bad administrasjonen komme tilbake med mer informasjon i november omkring pkt 1. Beredskap og vakt somatikk, og pkt 2. Ambulanseplan.

Vedrørende pkt 3. Døgntilbud psykisk helse og rus iverksettes ingen ytterligere planlegging med begrunnelse i den pågående endrings- og omstillingsprosessen i Helse Nord.

Når det gjelder pkt 1. Beredskap og vakt i somatikk vil en bedret rekrutteringssituasjon LIS 2-3, både i medisinsk klinikk og kirurgisk klinikk være avgjørende for både å opprettholde akuttberedskapen på tre sykehus frem til 1. september 2024, og for å sikre god nok poliklinisk drift for å håndtere handlingsplan fristbrudd og ventelister. Klinikkene har klart å rekruttere, og nye LIS 2 leger starter i jobb fra nå og frem til februar 2024. Dette vil bedre den økonomiske situasjonen på mange paramenter og er det viktigste enkelt tiltaket vi gjør i den situasjonen foretaket er i.

Når det gjelder pkt 2. Ambulanseplan er Administrerende direktørs vurdering at større strukturelle forslag i Helgelandssykehuset ikke vil være riktig, gitt det pågående endring- og omstillingsarbeid i Helse Nord. Prehospital klinikk har fokus på kvalitetsforbedrende tiltak i tiden fremover i tett samarbeid med berørte kommuner der det er behov for det.

Med dette som begrunnelse foreslår Administrerende direktør ingen større strukturelle tiltak for å dekke omstillingsutfordringen i foretaket utover den foreliggende tiltaksplanen på 102 mill.kr.

Klinikksjefene oppsummerer her de viktigste utfordringer og løsningsstrategier for perioden, og hva er fokusområder i neste periode:

Psykisk helse og rus

Klinikken har et regnskapsmessig positivt resultat på 0,3 mill.kr per oktober, med et negativt avvik i forhold til budsjett på 6,0 mill.kr.

Klinikken har lykket i rekrutteringen av kritisk personell og det er svært positivt. Vakanser som tidligere har vært årsak til et regnskap i balanse, vil derfor ikke kunne ventes i året som kommer. I klinikken er en mye mindre andel av aktiviteten, sammenlignet med somatikk, inntektsgivende. Det betyr at inntektene ikke øker i særlig grad, selv om vi ansetter flere spesialister. Det positive er at kvaliteten øker og at sjansen for fristbrudd og gjestpasientkostnader reduseres.

Der klinikken har innleie i all hovedsak nå, er innenfor barne- og ungdomspsykiatrien.

Medisinsk klinikk

Oktober måned skiller seg ut med mye vakante vakter, og at det har vært behov for innleie for å ta igjen lav aktivitet sommer. Lønnsoppgjøret er i tillegg effektivt og gir økte kostnader.

Klinikken har pr oktober et merforbruk på 41,7 mill.kr. Det er merforbruk på innleie av leger og sykepleiere, som har vært nødvendig for å opprettholde tjenestetilbud og volum av disse. Overforbruket i klinikken er knyttet til vakante stillinger, herunder økte kostnader for innleid arbeidskraft av leger 17,7 mill.kr og sykepleiere 16,6 mill.kr. Rekruttering av sykepleiere er fortsatt utfordrende i Sandnessjøen. I 2023 har LIS 2 situasjonen hatt en langvarig negativ påvirkning både av økonomi og vår evne til å holde forsvarlig beredskap både i Mo i Rana og i Sandnessjøen. Denne situasjonen vil vise en bedring på begge steder da klinikken har lykket i rekrutteringen.

Medisinsk klinikk har overtatt både scopi lab og Kreft pol i Sandnessjøen fra kirurgisk klinikk, som er to enheter med høye kostnader. Klinikken har økt forbruk av kreft medikamenter og immunglobuliner. Prisøkningen utgjør 11,1 mill.kr avvik på bunnlinjen. Klinikken ligger samtidig over aktivitetsplanen med ca 11 mill.kr i økte inntekter, men disse inntektene bokføres på fellesområdet (ISF 510 poeng over plan).

Kirurgisk klinikk

Kirurgisk klinikk har et negativt resultat i oktober på 4,1 mill.kr, og et akkumulert resultat på -28,1 mill.kr På samme tid i 2022 hadde klinikken et avvik på 34,3 mill.kr. I hovedsak skyldes

årets avvik merforbruk på innleie, overtid /ekstravakter og vakante vakter. Som en del av bemanningsprosjektet har de fleste enhetene innført kalenderplaner, men på grunn av vakante stillinger gir ikke dette den ønskede effekten. Klinikken har dermed innleie av både leger, sykepleiere og jordmødre fra vikarbyrå.

Vi har et etterslep på både fristbrudd og passert planlagt tid, og det er utarbeidet handlingsplan for fagområdene øye, øre, nese, hals og ortopedi. Foreløpig ser vi effekt på fagområde øye som har redusert både fristbrudd og passert planlagt tid ihht. plan. For ortopedi er en del av tiltakene gjennomført, og det er blant annet ansatt en ekstra spesialist i stedet for LIS3, slik at vi her forventer effekt innen rimelig tid. For øre, nese, hals vil ikke tiltakene kunne settes i verk før 2024.

Akuttmedisinsk klinikk

Akuttmedisinsk klinikk har et negativt resultat i oktober på kr. 1,5 mill.kr, og et akkumulert negativt resultat pr oktober på kr. 24,5 mill.kr mot budsjett. Dette er en forbedring mot samme tid i 2022 på kr. 6,6 mill. kr.

Varekostnader er nesten i balanse mot budsjett i oktober, men akkumulert er det negativt avvik på kr. 1,8 mill.kr både mot budsjett mot forbruk i 2022. Forklaringsvariabler er generell prisstigning og økt volum for operasjoner.

Lønnskostnadene var tilnærmet i balanse i oktober til tross for antatt netto kostnad som følge av lønnsoppgjøret. Akkumulert ligger lønnskostnaden 7,5% over budsjett, men har kun økt med 3,2% fra i fjor, som er lavere enn den generelle lønnsveksten. En årsak er reduksjon av faste årsverk hittil i år, som igjen kan skyldes økning i vakante stillinger. Til tross for dette er også forbruk av variable årsverk redusert og trenden er nedadgående. Innføring av kalenderplaner har også bidratt til reduksjon av variabel lønn, særlig hos enheter med få eller ingen vakanser.

Totalt sykefravær i klinikken er redusert fra 9,5% til 8,1% sammenlignet med 2022. Både korttids- og langtidsfravær er redusert og dette bidrar også til nedgang i årsverksforbruket. Sykerefusjoner er kr. 1 mill.kr. lavere enn hittil i 2022.

Når det gjelder effekt av tiltakene knyttet til bemanning ser vi totalt sett en positiv trend for klinikken, selv om det er noe variasjon mellom enhetene. For oktober var det ingen reduksjon i lønn (ref. også nevnte lønnsoppgjør), men hittil i år er lønnskostnaden redusert med kr. 2,6 mill.kr mot samme periode i 2022. For vikarbyrå var effekten i oktober 0,2 mill.kr og hittil i år på 1,5 mill.kr. Det er en betydelig reduksjon av innleie av sykepleiere i år mot i fjor, men det er en økning i innleie av anestesileger.

Diagnostisk klinikk og medisinsk service

Diagnostisk klinikk og medisinsk service har et negativt avvik mot budsjett pr. oktober på kr 2,2 mill. Dette gir en forventet prognose på negativet kr. 2,6 mill. mot budsjett for 2023. Dette negative avviket skyldes i all hovedsak svært optimistisk budsjettering på laboratorierekvisita. En del av dette merforbruket er hentet inn ved å endre policyen av takst registrering i akuttmottak, og derav økte inntekter. Klinikken har laboratorie- og røntgenaktivitet hit til i år tilnærmet lik 2022. Innleie av radiologer gir også økte kostnader, men holdes på et så lavt nivå som mulig.

Prehospital klinikk

Kontrakt med redningsselskapet vedrørende drift av ambulansébåter er kontraktsfestet med årlig prisjustering som følger indeks 11586 (Innenriks Sjøfart uten drivstoffkomponent). Den ble for et år siden satt til 5,5 %, gjeldende for 2023. Det ga en årlig prisøkning på 1,6 mill. Med en økning i rammen på 3,8 % ble merkostnaden ca. 0,5 mill. For 2024 blir prisøkningen 8,39 % og en kostnadsøkning utover rammen på 1,3 mill.

Innen pasientreise området har flybillettpris i snitt økt 8,4 %. Merkostnad utover rammekompensasjon blir for 2023 1,5 mill.kr. Taxipris har i snitt økt 7,52 %. Her er merkostnad utover rammekompensasjon for 2023 på 1,0 mill.kr.

I disse eksemplene legges det til grunn at basisrammen ble økt med 5,2 % og gir en forklaring på vårt merforbruk i 2023 på i underkant av 3 mill. kr. (framskrevet fra oktober)

I tillegg har pasientreiser ekstra reisekostnader for fristbrudd med 5,4 mill.kr.

Sandnessjøen, den 20. November 2023

Lena Nielsen
Administrerende direktør

Vedlegg:

1. Virksomhetsrapport oktober 2023